

опублікована в сборнике статей «Индустрия образования». Выпуск 2. — М. : МГИУ, 2002.

4. Подласый И.П. Педагогика: Новый курс: Учебник для студ.вузов: В 2 кн.: — М. : Владос, 2004

5. Интернет. <http://5fan.ru/wievjob.php?id=13360>

У статті висвітлено поняття віртуальної лабораторії та можливостей застосування програми Electronics Workbench для проведення лабораторних робіт з електротехнічних дисциплін в аграрному коледжі.

Ключові слова: віртуальна лабораторія, модель, програма Electronics Workbench, аграрний коледж.

В статье раскрыто понятие виртуальной лаборатории и возможностей применения программы Electronics Workbench для проведения лабораторных работ с электротехнических дисциплин в аграрном колледже.

Ключевые слова: виртуальная лаборатория, модель, программа Electronics Workbench, аграрный колледж.

This article reveals the concept of the virtual laboratory and opportunities of the application of the program Electronics Workbench for conduction of laboratory works from electrical subjects at the agricultural college.

Key words: virtual laboratory model program Electronics Workbench, Agricultural College.

УДК 004383

**Л.П. Гук
с. Чернятин, Україна**

МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ І ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ I-II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Постановка проблеми. Сучасна система освіти дедалі активніше використовує інформаційні технології і комп'ютерні телекомунікації. Створення електронного навчального контенту є однією з вимог болонського процесу. Створення єдиної європейської інформаційної навчальної системи — кінцева мета. До того ж реалії ХХІ століття доводять, що основний засіб навчання — книги, вже не можуть повністю задовольнити потреби в освіті сучасних студентів. Практично кожна молода людина активно користується комп'ютерними засобами, що відкриває нові можливості та перспективи. Тому виникає потреба в створенні таких навчальних підручників, які б містили велику кількість різноманітної інформації (і не лише в текстовому вигляді), викладеної в нестандартній, цікавій і зручній формі, та робили можливим швидко знайти потрібну інформацію. Такими інноваційними підручниками стали електронні підручники і посібники, яких нині розробляється досить велика кількість. Та, на жаль, багато з них створюються за традиційною схемою і містять інформацію у текстовій формі з окремими вставками малюнків, схем і графіків.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Сучасний напрямок розвитку освіти характеризується впровадженням комп'ютерних технологій. В освітньому процесі комп'ютер є потужним засобом навчання і виховання. Б. Гершунський говорив, що «...комп'ютери дозволяють досягти більш високого рівня наочності запропонованого матеріалу, значно розширюють можливості впровадження різноманітних вправ у процесі навчання, а безперервний зворотний зв'язок, підкріплений ретельно обміркованими стимулами навчання, живить навчальний процес, сприяє підвищенню його динамізму» [1, с. 162]. Тому для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, стає актуальним питання оптимального впровадження в навчальний процес електронних підручників. Цій проблемі присвячені праці В. Гасова, О. Баликіної, В. Ясинського, О. Гуркової, І. Пустовалова, Т. Яковенка, К. Бугайчук, Г. Швецової, В. Вембер, Ю. Жук, І. Іваськів, Л. Зайнутдінової, С. Карп, В. Ключко, О. Кохан, В. Лапінського, О. Лемента.

Метою статті є визначення поняття електронного підручника, дослідження особливостей його структури, аналіз вимог до його створення на прикладі електронного підручника з

економічної теорії для студентів усіх спеціальностей, як денної так і заочної форми навчання вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, а також пропозиції щодо його використання.

Виклад основного матеріалу. В Україні не існує затверджених на державному рівні вимог до електронних навчальних засобів, які б регламентували їх зміст і структуру, а також дидактичні умови їх застосування у навчальному процесі. Деякі науковці вважають, що електронні підручники згодом зможуть замінити традиційні друковані підручники і навіть викладача. Електронний посібник може використовуватися для самостійного вивчення студентом навчального матеріалу з певного предмета або поглиблення вивчення лекційного курсу.

Однією з помилок, яких припускаються при створенні програмних засобів навчального призначення, є їх інтерпретація лише як електронних аналогів друкованих навчально-методичних засобів. Але для забезпечення ефективності навчання за умов використання ІКТ вони мають втілювати кращі сторони традиційних засобів навчання та обов'язково реалізовувати нові можливості.

Електронний посібник має низку принципових відмінностей від посібника, виготовленого типографським способом:

1. Можливість мультимедіа.
2. Забезпечення віртуальної реальності.
3. Високий ступінь інтерактивності.
4. Можливість індивідуального підходу.

Електронний підручник — це сучасний засіб навчання, який значною мірою підвищує якість навчання, розвиває творчі здібності, інтуїтивне, образне мислення, сприяє вдосконаленню самостійних умінь і навичок, задовольняє з точки зору раціональної економії часу. Використання електронного підручника дозволить оптимізувати роботу викладача і покращити мотивацію студентів.

На думку В. Вембера електронний підручник може доповнити традиційний підручник за рахунок подання навчального матеріалу в іншому вигляді — за допомогою акцентів на ключових поняттях, тез та опорних схем, використання інтерактивних завдань, великої кількості мультимедійного ілюстративного матеріалу, що може використовуватися як у фронтальній роботі з використанням мультимедійного проектора та інтерактивної дошки, так і для самостійної роботи з навчальним матеріалом, узагальнення, повторення тощо; а також додаткових матеріалів, файлів-заготовок і шаблонів для виконання практичних завдань [2, с. 44].

Отже, електронний підручник — це універсальний інтерактивний мультимедійний методичний посібник, який містить широке коло питань, викладених у стислій формі та призначений для використання в навчанні. Він поєднує в собі функції довідково-інформаційного джерела і консультанта, тренажера і контролюючої програми. Це своєрідна система, що складається із взаємозалежних елементів, що утворюють певну цілісність.

Системний підхід не орієнтує електронний підручник на конкретну групу студентів, а дозволяє скористатися ним практично кожному студенту. Залежно від потреб і вже наявних знань, студент сам вибирає матеріал для вивчення, його обсяг, технологію навчання.

Сучасний навчальний матеріал повинен містити в собі більше наочності, ніж традиційний підручник і, бажано, надавати можливість відображати динаміку процесу. Тому при розробці електронних підручників перспективним є використання анімаційних роликів, створених за допомогою Flash-технологій. Macromedia Flash — дуже потужний, при цьому простий у використанні, засіб створення анімованих проектів на основі векторної графіки із вбудованою підтримкою інтерактивності. Flash є ідеальним робочим інструментом, що дозволяє доповнювати проекти анімацією і звуком [4, с. 88].

Мультимедіа означає об'єднання кількох способів подачі інформації — текст, нерухомі зображення (малюнки і фотографії), рухомі зображення (мультиплікація і відео) і звук (цифровий і MIDI) — в інтерактивний продукт.

Аудіоінформація включає в себе мову, музику, звукові ефекти. Найважливішим питанням

при цьому є інформаційний об'єм носія.

Гіпертекст — це спосіб нелінійної подачі текстового матеріалу, при якому в тексті виділені слова мають зв'язок з визначеними текстовими фрагментами. Отже, користувач не просто гортає всі сторінки тексту по черзі, а відійшовши від лінійного перегляду, самостійно вибирає потрібну інформацію. У гіпермедіа системі як фрагменти можуть використовуватися зображення, а інформація може містити текст, графік, звук [3, с. 127].

Використання гіпертекстової технології робить підручник структурованим, зручним у користуванні.

У нашій викладацькій роботі активно використовуються електронні підручники, посібники, контролюючі програми та мультимедійні презентації.

Створено повноцінний мультимедійний посібник та два електронні підручники з дисципліни «Економічна теорія» та «Соціологія», які пройшли апробацію Науково-методичного центру Міністерства аграрної політики та продовольства України. Електронний підручник з економічної теорії створений за допомогою програм HTML Help Workshop, HTM2CHM. Програмне середовище для роботи електронного підручника: Операційна система Windows 98, Windows 2000, Windows XP, Windows 7; Macromedia Flash 8, 9, 10.

Мінімальні технічні вимоги до комп'ютерного обладнання: комп'ютер на базі процесора 486, 128 мегабайт ОЗУ, 2.5 ГБ вільного місця на жорсткому диску.

Електронний підручник уміщує текстовий матеріал, схеми і таблиці, анімацію, відеоматеріали, ілюстрації, контролюючу тестову програму. Електронний підручник створений з використанням гіпертекстових технологій та технологій мультимедіа.

Електронний підручник містить 211 гіперпосилань:

Вступ. Теоретична частина. Практикум. Перелік питань на контрольну роботу. Перелік питань на екзамен. Для студента-заочника. Глосарій. Бібліографія.

Вступ поділяється на: анотацію, передмову, поради студентам.

Теоретична частина поділяється на 5 розділів: Розділ 1. Економічна теорія, як наука. Загальні основи економічної теорії. Розділ 2. Товарне виробництво і ринок. Розділ 3. Підприємництво в ринковій економіці. Розділ 4. Суспільне відтворення. Розділ 5. Світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Розділи в свою чергу поділяються на 15 тем, кожна з яких містить: вступ, теоретичну частину (кожна поділяється на пункти плану окремо), додаткову інформацію, питання для самоперевірки, теми рефератів, тести.

Сторінка для студента — заочника поділяється на методичні вказівки, перелік питань на контрольну роботу, завдання на контрольну роботу.

Контроль знань після кожної теми здійснюється за допомогою тестів.

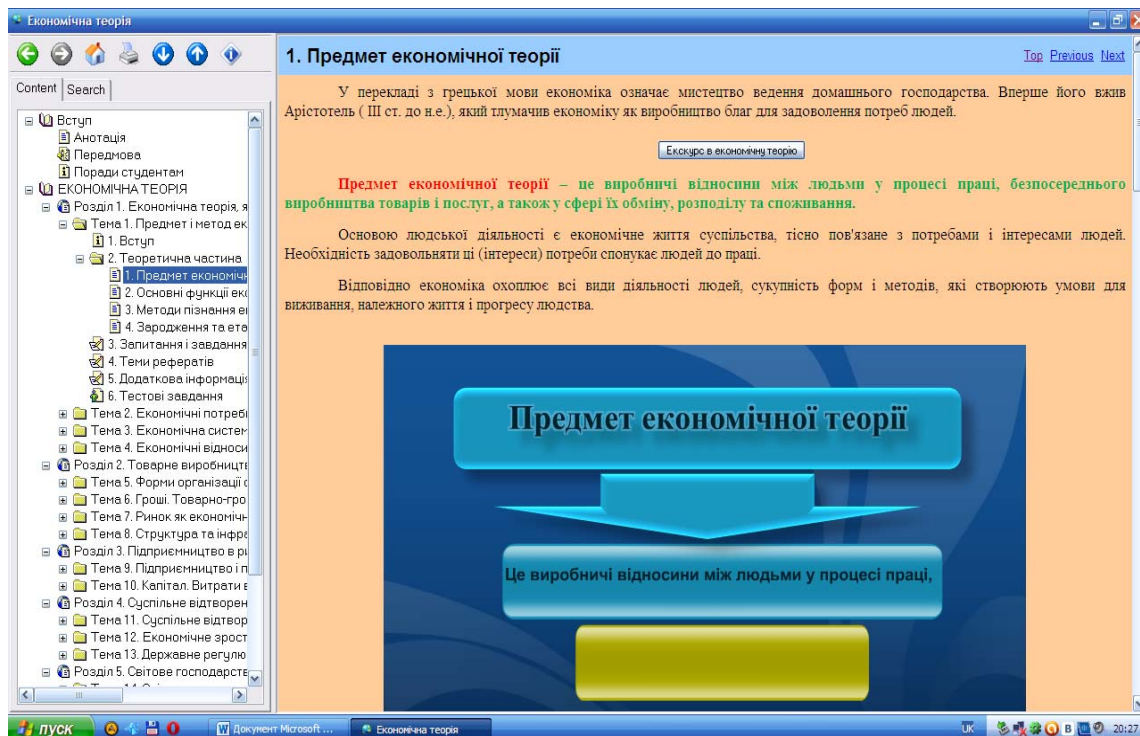
Залежно від того, наскільки студент засвоїв матеріал, можна за необхідності повторити вивчену тему.

Електронний підручник включає такі елементи, як *система підказок* (включає терміни і поняття, які можуть бути для студента незрозумілими, тому в підручнику є додаткові визначення і при необхідності можна звернутися до цієї системи за роз'ясненням матеріалу), *гіпертекстова система* (дозволяє студентам здійснювати нелінійний доступ до інформації підручника, переміщатися в матеріалі не послідовно від початку до кінця, а вибірково, орієнтуючись на свої потреби) і *деревовидна структура навігації* (через неї студент зможе переміщатися по підручнику вперед або назад, звертатися до змісту чи до практичних завдань, або завершити навчання).

Висновок. Використання великої кількості *ілюстрацій, схем, таблиць, інтерактивних флеш-анімацій і відео* компонентів підвищує наочність і зацікавленість студентів у дослідженні поданих матеріалів.

Такий підручник дає можливість підвищити наочність теоретичного матеріалу, звести до мінімуму витрати на пошук і підбір літератури, здійснювати контроль отриманих знань. Студент може самостійно (використовуючи методичні вказівки) опанувати матеріал, перевірити свої

знання, познайомитися (за бажанням) з додатковою інформацією з тієї чи іншої теми, і навіть, отримати оцінку пройшовши тести. Контролююча програма не лише виставить оцінку, але й виведе результати тестування у зведену відомість на робочий стіл викладача (при використанні комп'ютерного класу чи мережі Інтернет).

Пропонуємо використовувати електронні підручники для студентів як денної так і заочної форми навчання. Під час лекцій — як наочність, під час семінарів — як контролюючу програму. Для поглибленого вивчення поза аудиторією та для повноцінної самостійної роботи, а також для дистанційного навчання.

Література:

1. Гершунский Б. С. Компьютеризация в сфере образования: проблемы и перспективы / Б.С. Гершунский. — М.: Педагогика, 1987. — 162 с.
2. Вембер В. П. Роль та місце електронного підручника в навчально-методичному комплекті з навчального предмета для загальноосвітньої школи // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. Максименка С. Д. — Т. VIII, Вип. 6. — К., 2009. — 44 с.
3. Астафьева Н. Е. Информатизация педагогического процесса в профессиональных учебных заведениях (теоретико-методологический аспект) / Под общ. Ред. А. П. Беляевой. СПб. — Изд-во ИПКРО. 1997. — 127с.
4. Штенников Д. Г. Создание образовательных ресурсов на основе использования технологий Macromedia Flash. [уч.-метод. пособие] / Штенников Д. Г., Борисик А. Л., Зинчик А. А. — СПб: СПбГИТМО (ТУ), 2002 — 88 с.

Актуальність матеріалу викладеного у статті обумовлена часом, потребами у використанні в навчальному процесі інноваційних методів, інформаційно-комп'ютерних технологій, що й уособлює в собі електронний підручник, який полегшує сприйняття інформації, зацікавлює нестандартними формами і технічними можливостями, допомагає самостійно опанувати навчальний матеріал.

Ключові слова: інформаційно-комп'ютерні технології, електронний підручник, програмні засоби, мультимедіа, інтерактивність, Flash-технології, гіперпосилання, гіпертекстова технологія, аудіоінформація.

Актуальность материала, изложенного в статье обусловлена временем, потребностями в использовании в учебном процессе инновационных методов, информационно-компьютерных технологий, что олицетворяет собой электронный учебник, который облегчит восприятие информации, заинтересует нестандартными формами и техническими возможностями, поможет, при необходимости, самостоятельно овладеть учебным материалом.

Ключевые слова: информационно-компьютерные технологии, электронный учебник, программные

средства, мультимедиа, интерактивность, Flash-технологии, гиперссылка, гипертекстовая технология, аудиоинформация.

Actuality of the article is conditioned sometimes with using the innovative methods in the educational process. The informatively-computer technologies, are opened the modern information in itself contains in the electronic textbook, with the interest non-standard forms and economic possibilities. Electronic handout helps independently to capture the educational materials.

Key words: informatively-computer technologies, electronic textbook, programmatic tools, multimedia, interactive, Flash of technologies, hyperlink, hypertext technology, audio-information.

УДК 378.1:37.036

Ю.Я. Деркач
м. Львів, Україна

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

У системі виховної роботи навчальних закладів усіх рівнів і типів велике значення має естетичне виховання. Будучи важливим компонентом професійної підготовки вчителя початкової школи, воно становить важливу проблему, яка для свого розв'язання за нинішніх соціально-економічних і культурних перетворень потребує науково-теоретичного вивчення, адже саме естетичне виховання сприяє розвитку естетичної свідомості, емоційного ставлення до навколишньої дійсності.

Провідні положення щодо здійснення естетичного виховання визначені у таких державних документах, як Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Закон України «Про загальну середню освіту», Національна доктрина розвитку освіти, Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні, Національна державна комплексна програма естетичного виховання, Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах України, Концепція загальної мистецької освіти та ін.

Як показав аналіз сучасної практики, важливе значення має естетичне виховання студентів саме у навчально-виховному просторі педагогічного коледжу, адже формування й розвиток особистості значною мірою визначається середовищем.

У сучасній практиці естетичного виховання мають місце суперечності, які потребують розв'язання, а саме між: вимогами суспільства до рівня естетичної вихованості студентів педагогічних коледжів як майбутніх педагогів та реальним рівнем їх естетичної вихованості; теоретично можливим рівнем естетичної вихованості студентів та недостатньою реалізацією цих можливостей на практиці; впливом зовнішнього деморалізуючого середовища та необхідним естетичним рівнем навчально-виховного середовища педагогічного коледжу; вимогами до оновлення змісту, форм, методів і засобів виховання студентів педагогічних коледжів та недостатнім рівнем реалізації цих вимог у навчально-виховному середовищі.

Тому особливої ваги набуває необхідність підвищення ефективності естетичного виховання студентів педагогічного коледжу, формування у них естетичного світогляду, а також їхньої підготовки до естетичного виховання учнів початкової школи у майбутній професійній діяльності. При цьому одним з головних завдань має бути формування середовища, яке може впливати на навчально-виховний процес і його результати. Це дає можливість зрозуміти особистість студента, створити йому умови для творчого розвитку. Найбільш складним та повнофункціональним є навчально-виховне середовище педагогічного навчального закладу, яке органічно поєднує дві провідні функції: навчальну та виховну.

У статті ми опиралися на наукові розробки щодо естетичного виховання Х.М.Д. Бані-Исса, Л. Гарбузенко, Т. Голінської, І. Зайцевої, С. Миропольського, В. Сухомлинського та ін..